

1. Daň z příjmů právnických osob

Poplatníkem daně z příjmů právnických osob podle § 17 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami a i organizační složky sátu podle zvláštního právního předpisu.

Zdaňovací období

Novela zákona o daních z příjmů zavedla od roku 2002 nově různé formy zdaňovacího období. Tím může být:

- kalendářní rok,
- hospodářský rok, jehož rozsah je upraven v zákoně o účetnictví; je to období, které začíná jiným měsícem než je první měsíc v roce, a trvá po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců. Výjimku tvoří období předcházející nebo následující po změně účetního období, které může být kratší, nebo delší než dvanáct měsíců,
- období od rozhodného dne fúze nebo převodu jmění na společníka, anebo rozdělení obchodní společnosti nebo družstva do konce kalendářního roku, ve kterém byly fúze nebo převod jmění na společníka anebo rozdělení zapsány v obchodním rejstříku – z obsahu vyplývá, že toto období se netýká neziskových subjektů,
- účetní období, pokud je toto účetní období delší než kalendářní rok.

(Růžičková, 2005)

Za určitých okolností se podává daňové priznání za období kratší než je dvanáct měsíců, přičemž toto období není zdaňovací, ale je to období, za které se podává daňové priznání. Jestliže si chce v tomto případě organizace odečíst daňovou ztrátu za zdaňovací období nebo za jeho část, pak tomu tak nemůže učinit, protože období kratší než dvanáct měsíců není ani částí zdaňovacího období.

Příjmy neziskových organizací

Neziskovým organizacím, jako poplatníkům daně z příjmů, tak mohou vzniknout z hlediska této daně následující příjmy:

- příjmy, které nejsou předmětem daně,
- příjmy, které jsou předmětem daně,
  - příjmy od daně osvobozené,
  - příjmy zdaňované zvláštní sazbou daně,

- příjmy zdaňované v samostatném základu daně,
- příjmy zahrnované do základu daně z příjmů.

(Jurajdová, Šelešovský a kol., 2004)

Činnosti, které jsou provozovány neziskovou organizací jako její poslání a jsou zařazeny mezi činnosti hlavní, jsou stanovovány zvláštními předpisy statutem, stanovami, zřizovacími a zakladatelskými listinami neziskové organizace. Podle zákona tyto organizace musí vést účetnictví tak, aby nejpozději ke dni účetní závěrky byly vedeny odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, od příjmů, které předmětem daně nejsou nebo předmětem daně jsou, ale jsou od daně osvobozeny. Obdobně to platí i pro vykazování nákladů. Pokud tato povinnost nebude splněna nebo nemůže být splněna, učiní se tak mimo účetnictví v daňovém přiznání.

Pokud jednotlivá činnost v rámci téhož druhu činnosti je prováděna: jak za ceny, kdy dosažené příjmy jsou nižší nebo rovny než související náklady vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, tak za ceny, kdy dosažené příjmy jsou vyšší než související náklady vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, jsou předmětem daně pouze příjmy z těch jednotlivých činností, které jsou vykonávány za ceny, kdy příjmy převyšují související výdaje. (Pilařová, 2002)

Výdaje neziskových organizací

V oblasti nákladů je nutno přidělit k jednotlivým skupinám příjmů odpovídající výdaje. V praxi je oblast nákladů značně problémová a přináší řadu obtížně řešitelných situací, které nejsou vždy jednoznačně upraveny zákonnými předpisy. Povinnost klíčování nákladů vyplývá ze zákona, podle něhož musí nezisková organizace odděleně sledovat příjmy za jednotlivé činnosti a odpovídající výdaje.

Výdaje lze rozdělit na několik skupin:

- a) skutečné výdaje na určitou činnost, popř. na sledovanou akci v rámci této činnosti, tak jak lze přímo zaúčtovat z jednotlivých účetních dokladů,
- b) provozní výdaje (fixní výdaje) včetně mezd, u těchto se předpokládá, že jsou vynakládány bez ohledu na to, zda budou nějaké příjmy dosaženy, nebo ne,
- c) výdaje vynaložené jak na hlavní činnost nepřinášející příjmy, tak i na činnost příjmy přinášející,
- d) odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. (Růžičková, 2005)

Metodický postup sestavení příjmů a výdajů pro daňové účely

Příjmy a z nich plynoucí výdaje pro daňové účely je nevhodnější převést do připravené tabulky, která bude mít ve zjednodušené podobě následující podobu:

Tab. 1: Metodický postup sestavení příjmů a výdajů pro daňové účely

Předmětem daně není		Osvobozeno		Hlavní činnost		Označení V > N		Předmětem daně je	
1		2		3		4		5	
V	N	V	N	V	N	V	N	V	N

Zdroj: Neziskové organizace, Růžičková

kde,

V – výnosy,

N – náklady,

V > N – výnosy jsou větší než náklady, tj. předmět daně.

Návrh tabulky je pouze jen její hrubá podoba. V každém sloupci pak ještě existuje celkem pět oddílů. Jeden pro označení typu výnosů nebo názvu činnosti, druhý pro hodnotu výnosů, třetí pro hodnotu nákladů, čtvrtý pro rozdíl mezi příjmy a výdaji a doporučuje se nechat místo pro poznámky, např. pro různé přílohy s výpočty, sestavy, odkazy, apod. U větších organizací se dá předpokládat, že pro každý řádek tabulky bude samostatná příloha s podklady, které budou sloužit pro určení správné výše nákladů, např. samostatné výsledovky pro každou činnost nebo akci.

Základ daně

Základem daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů osvobozených od daně převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období. Tento výsledek hospodaření se ještě upravuje podle příslušných ustanovení zákona o daních z příjmů.

Po ukončení účetního období zjistí účetní jednotky výsledek hospodaření před zdaněním. Výsledek hospodaření před zdaněním zjištěný v účetnictví se pro účely stanovení základu daně a výpočtu daně z příjmů musí upravit o ty účetní položky, které jsou zde zahrnuty a zároveň nejsou součástí základu daně (položky snižující výsledek hospodaření) a také o

položky, které nejsou zahrnuty v účetnictví a vstupují do základu daně (položky zvyšující výsledek hospodaření). (Jurajdová, Šelešovský, 2004)

Postup stanovení základu daně a výpočet daně z příjmu právnických osob u neziskových subjektů ukazuje následující schéma:

Základní schéma pro výpočet daně z příjmu právnických osob u nepodnikatelských subjektů (Jurajdová, Šelešovský a kol., 2004):

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM

- PŘÍJMY VYŇATÉ Z PŘEDMĚTU DANĚ
- PŘÍJMY OSVOBOZENÉ od daně z příjmů PO
- PŘÍJMY NEZAHRNOVANÉ do základu daně
  - příjmy zdanění zvláštní sazbou daně (§ 36 ZDP)
  - příjmy zdanění sazbou podle § 21 odst. 4 ZDP (samostatný základ daně)
  - částky, které již byly u téhož poplatníka zdaněny podle tohoto zákona, atd.
- MIMOÚČETNÍ DAŇOVĚ UZNATELNÉ NÁKLADY (VÝDAJE)
- + ÚČETNÍ NÁKLADY, KTERÉ NEJSOU DAŇOVĚ UZNATELNÉ
- + POLOŽKY NEOPRÁVNĚNĚ ZKRACUJÍCÍ PŘÍJMY
- +/- OSTATNÍ ÚPRAVA výnosů a nákladů

= ZÁKLAD DANĚ

- ODCÍTELNÉ POLOŽKY
  1. daňová ztráta
  2. odpočet části výdajů na výuku učňů, odpočet části výdajů na vědu a výzkum
  3. 30 % ze základu daně upraveného o 1, 2 (min. 300 tis. Kč, max. 1 mil. Kč)

= ZÁKLAD DANĚ PO SNÍŽENÍ

* sazba daně

= DAŇ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB

- SLEVY NA DANI

= DAŇ PO SLEVĚ

Do základu pro zjištění daně se nezahrnují:

- příjmy, které nejsou předmětem daně,
- příjmy, které jsou od daně z příjmů osvobozeny,
- příjmy tvořící samostatné základy daně a zdanění zvláštní sazbou,
- částky, které již byly u téhož poplatníka zdaněny podle zákona o daních z příjmů,
- částky zúčtované do výnosů, pokud souvisejí s výdaji (náklady) neuznanými v předchozích zdaňovacích obdobích jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to maximálně do výše těchto neuznaných výdajů (nákladů).

(Jurajdová, Šelešovský, 2004)

Přiznání k dani z příjmů

Neziskové organizace nemusí podávat daňové přiznání vždy. Mají-li příjmy, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozené, pak jsou od povinnosti podat přiznání osvobozeny. I kdyby nezisková organizace vykázala nulový základ daně a došlo k porušení podmínek použití úspory daňové povinnosti u samostatného základu daně, musí také podat daňové přiznání.

Přiznání k daním z příjmů pro neziskové organizace se podává i tehdy, je-li základ roven nule, popř. je-li menší než nula, ale to jen u hospodářské činnosti. Obdobím, kdy se podává přiznání, je také to, které předchází nebo následuje po změně kalendářního zdaňovacího období na hospodářský rok. (Růžičková, 2005)

Daňové přiznání podávají právnické osoby, a tedy i neziskové organizace, do konce třetího měsíce roku následujícího po uplynutí ročního zdaňovacího období. Jedná-li se o poplatníka, který má povinnost na základě zákona mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo jehož přiznání zpracovává a předkládá daňový poradce, prodlužuje se lhůta k podání daňového přiznání až do konce šestého měsíce roku následujícího po uplynutí ročního zdaňovacího období. To platí jen, je-li příslušná moc k zastupování podána správci daně před uplynutím neprodloužené lhůty. Poslední den lhůty pro podání daňového přiznání je současně i dnem splatnosti daně z příjmů. Pokud daňová povinnost dosáhne výše 30 000 Kč, je poplatník povinen platit zálohy na daň.

Ostatní daně

2. Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je upravena zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Při uplatňování daně z přidané hodnoty u neziskových organizací se vychází zásadně ze specifického postavení těchto organizací. Minulá právní úprava pracovala s pojmem „hlavní činnost“, což bylo dosti významné kritérium pro osvobození od daně z přidané hodnoty, a jednoznačně odkazovala na zřizovací dokumenty, jež výčet hlavních činností obsahovaly. Dani z přidané hodnoty přitom podléhaly příjmy, o kterých neziskové organizace oprávněně účtovaly v oblasti hospodářské (tj. vedlejší, doplňkové a jiné) činnosti. U neziskových organizací bylo rozhodující zaúčtované plnění na konto hlavní činnosti, pak se jednalo vždy o plnění osvobozené (Růžičková, 2005).

Bylo-li plnění zaúčtováno u územních samosprávných celků a příspěvkových organizací, občanských sdružení, církví a ostatních nevýdělečných subjektů jako příjem z hospodářské činnosti, jednalo se vždy o zdanitelné plnění, i když bychom i mezi nimi našli plnění osvobozená, ale z jiného důvodu.

Oproti tomu současný zákon pohlíží na neziskové organizace jako na osobu povinnou k dani, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti, a osvobození váže jen k některým druhům jejich činností. Dokáže-li nezisková organizace v rámci svých veškerých aktivit správně vymezit, co je pro ni ekonomickou činností a co nikoliv, pak má reálnou šanci se s problematikou daně z přidané hodnoty zdárně vypořádat. Pokud naopak tento základní krok nezvládne, pak spěje s největší pravděpodobností do obrovských potíží.

Ekonomickou činností se rozumí soustavná činnost výrobců, obchodníků, osob poskytujících služeb a další v zákoně vyjmenované činnosti, kterými se nemusíme zabývat, neboť se pravděpodobně nebudou v nevýdělečné sféře vyskytovat, nebo se týkají osob s jinou právní subjektivitou. Za ekonomickou činnost se také považuje využití hmotného a nehmotného majetku za účelem získání příjmů, je-li tento majetek využíván soustavně, tedy je dlouhodobě pronajímán. (Růžičková, 2005)

Předmět DPH

Stará úprava¹ vymezovala jako předmět daně dodání zboží, převod nebo přechod nemovitostí při veřejné dražbě a poskytování služeb uskutečněné v tuzemsku při podnikání, a to i v případě, že by se jednalo o činnost vykazující všechny znaky podnikání kromě toho, že byla

---

¹ Zákon č. 588/1992 Sb., o DPH platný do 30. 4. 2004

prováděna podnikatelem. Znak podnikání jsou obsahem § 2 obchodního zákoníku – soustavnost, činnost, samostatnost, vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost a účelem je dosažení zisku. Zejména poslední znak byl pro neziskové organizace důležitý – jejich hlavní poslání totiž není prováděno za účelem zisku. Již z tohoto důvodu nemohly být výnosy z hlavní činnosti podle staré úpravy považovány za zdanitelná plnění.

Předmětem daně je nově mj. dodání zboží nebo převod nemovitosti (případně přechod nemovitosti ve veřejné dražbě) či poskytnutí zboží za úplatu. Další novou podmínkou kladenou zákonem je úplatnost plnění. Nezisková organizace tedy musí nejprve zkoumat, zda jí poskytované plnění je plnění úplatné či bezúplatné. Je-li úplatné, pak je předmětem daně. V případě bezúplatných plnění je nutno ještě ověřit, zda taková plnění nespádají do právní fikce úplatného plnění obsažené v ustanoveních § 13 a § 14. Teprve je-li výsledek negativní, může nezisková organizace považovat takové plnění za plnění, které není předmětem DPH.

Osvobození od DPH

Zákon nově pracuje s osvobozením od uplatňování daně, neboť osoby povinné k dani jsou za určitých okolností od daně osvobozeny a taky najdeme přímou souvislost i s neziskovými organizacemi. Jedním z kritérií je sledování obratu za uskutečněná zdanitelná plnění.

Obrat je nastaven na výši 1 000 000 Kč za uskutečněná zdanitelná plnění (u nevýdělečných organizací v rámci ekonomických činností) s výjimkou plnění, která jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, ale včetně výnosů z převodu a nájmu pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor za předpokladu, že nejsou příležitostnou činností. Dosažením obratu pozbývá nezisková organizace práva na to, aby výnosy za zdanitelná plnění dosažená v rámci ekonomické činnosti byly považovány současně za výnosy z plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet daně.

Do obratu se naopak nezapočítávají příspěvky přijaté od vlastních členů, dotace ze státního rozpočtu nebo příspěvky od územně samosprávních celků, státních fondů, z grantů či rozpočtů jiných členských států nebo Evropského společenství, které se neopovažují za úplatu za poskytovanou službu nebo dodané zboží, nejsou tedy předmětem daně, s výjimkou dotace k ceně, která se zahrnuje do základu daně. Do obratu se také nezahrnují příjmy nebo výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, který je obchodním majetkem.

Osoba identifikovaná k dani a registrace

Nezisková organizace se stane osobou identifikovanou k dani za předpokladu, že:

- neuskutečňuje ekonomické činnosti v tuzemsku,
- uskutečňuje jen plnění, která jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně,
- uskutečňuje jen plnění, která jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, pokud je jí zasíláno zboží, které je předmětem spotřební daně,
- pořídí zboží z jiného členského státu Evropské unie a hodnota pořízeného zboží překročí v jednom kalendářním roce částku 10 000 EUR nebo 326 000 Kč.

Nastane-li některá z výše popsaných situací, podá organizace přihlášku k přidělení daňového registračního čísla pro účely přiznání a zaplacení daně místně příslušnému správci daně nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy hodnota pořízeného zboží překročila stanovenou částku, a osobou identifikovanou k dani se stává dnem překročení stanovené částky. Zákon dává možnost dobrovolné registrace, i když dodáním zboží nebyla hranice 10 000 EUR ještě překročena, avšak potom přetrvává registrace osoby identifikované k dani ještě po dobu 2 let. Osoba identifikovaná k dani může požádat o zrušení registrace, pokud hodnota pořízeného zboží v běžném roce nepřekročila částku 10 000 EUR nebo 326 000 Kč a pokud tuto částku nepřekročila ani v roce předcházejícím. Žádost o zrušení registrace je povinná tato osoba podat nejpozději 2 měsíce před skončením druhého kalendářního roku, avšak pokud marně uplyne lhůta, kdy může o zrušení registrace požádat, prodlužuje se o následující 2 roky.

Sankce za nesplnění registrace za plátce se týká všech osob a odpovídá výši 10 % z celkových příjmů nebo výnosů. Celková částka se počítá od data, kdy se osoba povinná k dani měla stát plátcem, až do data, kdy se plátcem stala na základě rozhodnutí správce daně. Při určování výše úhrady za nesplnění registrace se vychází z celkových příjmů, aniž by zákon vyjímal plnění, která byla od daně osvobozena bez nároku na odpočet, což je ustanovení právě pro neziskové organizace velmi tvrdé. I při nesplnění povinnosti registrace za osobu identifikovanou k dani, osoba identifikovaná k dani zaplatí správci jako náhradu za neodvedenou daň částku 10 % z hodnoty zboží, které bylo pořízeno neoprávněně bez daně. (Růžičková, 2005)

Nárok na odpočet daně

Nezisková organizace jako plátce daně má nárok na odpočet daně, pokud použije přijatá zdanitelná plnění pro uskutečnění své ekonomické činnosti. Vykonává-li nevýdělečná organizace pouze osvobozené činnosti, nemá nárok na odpočet daně na vstupu.

Obvykle u neziskových organizací dochází k situaci, v níž jejich činnost spočívá v kombinovaném výkonu činností ekonomických s plným nárokem na odpočet daně na

vstupu, a činností osvobozených, u nichž nárok na odpočet není. Jestliže nezisková organizace přijatá zdanitelná plnění použije jak pro uskutečnění zdanitelných plnění, tak i osvobozených plnění bez nároku na odpočet daně, má nárok na odpočet daně pouze v poměrné výši odpovídající rozsahu použití pro zdanitelná plnění, je tedy povinna krátit odpočet daně stanoveným poměrem, který vyjadřuje míru osvobozených plnění a plnění s nárokem na odpočet.

Nezisková organizace jako plátce daně musí zabezpečit rozdělení přijatých plnění do následujících skupin:

- a) Přijatá zdanitelná plnění, která lze ihned klasifikovat jako použitelná pro zdanitelná plnění na výstupu dani z přidané hodnoty podléhající, u nich má plátce nárok na odpočet DPH v plné výši. Tento režim platí také pro plnění osvobozená od povinnosti daň uplatnit na výstupu. Např. dodání či vývoz zboží, poskytnutí služby do třetí země a další.
- b) Přijatá zdanitelná plnění, o nichž plátce ví, že budou použita plně pro jím uskutečňovaná plnění osvobozená od daně, u nich nemá nárok na odpočet daně na vstupu.
- c) Přijatá zdanitelná plnění, která plátce použije v nějaké poměrné výši jak k ekonomickým činnostem, tak i k činnostem ostatním. Zde musí zjistit poměr těchto dvou skupin. Poplatník tak zjistí předem poměr svých výkonů, které nejsou vůbec ekonomickou činností a činností ekonomických bez ohledu na následné osvobození některé ekonomické činnosti.

Způsob krácení odpočtu daně

U přijatých zdanitelných plnění, u kterých je plátce (nezisková organizace) povinen krátit odpočet daně, se poměrná část nároku na odpočet daně vypočte následujícím způsobem (Růžičková,2005):

Koeficient se skládá z čitatele a ze jmenovatele, přičemž:

čítatel:

- uskutečněná plnění s nárokem na odpočet
- + osvobozená plnění s nárokem na odpočet daně
- + osvobozená plnění uskutečněná v tuzemsku ve prospěch členských zemí EU nebo třetích zemí,
- + finanční činnosti vyjmenované v § 54 odst. 1 písm. a) až j) a l), uskutečněné v tuzemsku pro zahraniční osobu v rámci ekonomické činnosti nebo jako součást plnění spojených s vývozem zboží,
- + pojišťovací činnosti za stejných podmínek jako v předešlém bodě.

jmenovatel:

- suma plnění z čitatele,
- + osvobozená plnění bez nároku na odpočet daně,
- reklamní předměty nad limit.

Do koeficientu se nezapočítává prodej dlouhodobého hmotného nebo dlouhodobého nehmotného majetku, který plátce používal pro svou ekonomickou činnost. Dále se do koeficientu nezahrnuje příležitostné finanční činnosti a také příležitostný převod nebo nájem pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor.

Vypočtený koeficient s hodnotou:

- vyšší než 0,95 včetně – je plný nárok na odpočet daně,
- v rozpětí od 0,00 do 0,95 – nárok na odpočet v poměrné výši zjištěné po přepočtu koeficientem.

Krácení daně na vstupu provádí plátce za každé zdaňovací období, ve kterém uskutečňuje osvobozená zdanitelná plnění. V posledním daňovém přiznání za kalendářní rok se provádí roční vypořádání odpočtu, které se provede stejně jako za jednotlivá zdaňovací období, ale vychází se zde z údajů za celý kalendářní rok a počítá se roční koeficient.

Nezbytností pro nárok na odpočet daně na vstupu je, že plátce daně musí mít k dispozici patřičný daňový doklad a zároveň nese odpovědnost za to, že tento doklad je vystaven plátcem daně z přidané hodnoty. Každý plátce má povinnost na vyžádání osoby, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, vystavit daňový doklad za zdanitelné plnění nebo přijatou platbu. Samozřejmostí také je řádné zaúčtování daňového dokladu.

Sazba daně a výpočet daně

U zdanitelného plnění se uplatňuje buď základní sazba daně, která činí 20 % nebo sazba snížená, ve výši 14 %. U zboží se uplatňuje základní sazba, ale u zboží uvedeného v příloze č. 1 zákona o dani z přidané hodnoty, u tepla a chladu se uplatňuje snížená sazba. U služeb se uplatňuje také základní sazba, ale u služeb uvedených v příloze č. 2 zákona o dani z přidané hodnoty se uplatňuje snížená sazba daně.

Výpočet daně závisí na tom, zda je peněžní částka za zdanitelné plnění uvedena včetně daně nebo je cena bez daně.

Jestliže je cena uvedena bez daně, pak daň vypočítáme následujícím způsobem.

$$\text{DPH} = \text{ZD} * \text{sazba daně}/100$$

ZD – peněžní částka za zdanitelné plnění bez daně

Mnohdy bývá uvedena cena včetně daně, pak je ale způsob výpočtu daně z přidané hodnoty odlišný od předcházejícího. Při výpočtu daně z ceny včetně daně se místo sazby daně používá přepočítací koeficient pro příslušnou sazbu daně. Tento koeficient se zaokrouhluje na čtyři desetinná místa. Vypočítá se následujícím způsobem:

$$k_s = s / (100 + s)$$

Daň se pak počítá s pomocí vypočteného koeficientu:

$$\text{DPH} = \text{ZD}_{+D} * k_s$$

$$\text{ZD} = \text{ZD}_{+D} - \text{DPH}$$

DPH – daň z přidané hodnoty

ZD_{+D} – cena včetně daně

k_s – přepočítací koeficient pro příslušnou sazbu daně s

Zdaňovací období

Pro daň z přidané hodnoty máme dvě základní zdaňovací období. Pokud obrat plátce za přecházející kalendářní rok nepřesáhl 10 000 000 Kč je zdaňovacím obdobím kalendářní čtvrtletí. Jestliže obrat plátce za přecházející kalendářní rok přesáhne 10 000 000 Kč je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc. Plátce, jehož obrat za přecházející kalendářní rok dosáhl 2 000 000 Kč, je oprávněn si zvolit za zdaňovací období kalendářní měsíc a tuto změnu oznámí správci daně. Osoba povinná k dani, která podává přihlášku k registraci si může zvolit za zdaňovací období kalendářní měsíc, pokud v přecházejícím kalendářním roce dosáhla výše uvedeného obratu a tuto skutečnost uvede do přihlášky k registraci.

Do 25. dne po skončení zdaňovacího období je nezisková organizace povinna podat daňové přiznání na příslušném tiskopisu vydávaného Ministerstvem financí, a to i v případě, že jí nevznikla daňová povinnost, pokud zákon nestanoví jinak a je také povinna tuto daň do tohoto dne zaplatit. Jestliže organizaci vznikne nadměrný odpočet, je správce daně povinen jí tento nadměrný odpočet vrátit do 30 dnů od vyměření této daňové povinnosti, tj. zpravidla do 30 dnů od posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání.

3. Silniční daň

Nezisková organizace se může stát také plátcem silniční daně. Předmětem této daně jsou vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a používaná v České republice, pokud jsou využívána k podnikání. Bez ohledu na to, zda jsou používána k podnikání, jsou předmětem daně také vozidla s největší povolenou hmotností alespoň 12 tun určená výlučně k přepravě nákladů a registrovaná v České republice.

Jestliže nezisková organizace provozuje hospodářskou činnost nebo i v rámci hlavní činnosti vykonává činnosti, které podléhají dani z příjmů, je i tato organizace plátcem silniční daně. I v případě, kdy organizace povolí pracovníkovi použít při pracovní cestě vlastní motorové vozidlo, je povinností zaměstnavatele zaplatit silniční daň. Tyto vyplacené cestovní náhrady budou totiž sloužit jako uznávaný daňový výdaj ve zdaňované činnosti – vozidlo bylo použito v souvislosti se zdaňovaným příjmem.

Uplatňování silniční daně v praxi u neziskových organizací není zrovna jednoduchou záležitostí. Musíme si položit otázku, kdy organizace zjistí, že její hlavní činnost je zisková. Tuto skutečnost zjistí až po skočení účetního a zdaňovacího období. Dosáhne-li zisku v hlavní činnosti, podává také přiznání k dani silniční. Ze zákona musí poplatníci platit zálohy na daň, a to nejpozději patnáctý den po skončení I., II., III. čtvrtletí a 15. prosince. Musí tedy zjistit,

zda jim právě za to předešlé období vznikla povinnost tuto zálohu zaplatit, protože auto bylo používáno k dosahování výdělečné činnosti. Ostatní poplatníci mají situaci daleko jednodušší, protože jestliže auto používali k podnikání, pak je jejich povinností platit zálohy. Ovšem neziskové organizace to zjistí až po skončení roku. Tuto situaci ale zákon neřeší, tudíž není možné silniční daň u neziskové organizace blíže specifikovat.

Daňové přiznání k silniční dani je nezisková organizace, tak jako i ostatní poplatníci, povinna podat do 31. ledna roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období – kalendářního roku, za který je daň vyměřována a placena, a to i v tom případě, kdy neziskové organizaci daňové přiznání zpracovává daňový poradce.

4. Spotřební daně

Spotřební dani podléhají vybrané výrobky (pivo, víno, tabákové výrobky, minerální oleje a líh), a to u všech fyzických a právnických osob, tedy i neziskových organizací, které tyto výrobky produkuje nebo kterým mají být vyvážené nebo dovážené výrobky propuštěny. Plátcem této daně jsou neziskové organizace pouze v případech, kdy tyto vybrané výrobky nakupují. Žádná speciální úprava zákona pro neziskové organizace v zákoně není uvedena.

5. Daň z nemovitosti

Podle zákona o dani z nemovitosti je poplatníkem:

- vlastník pozemku či stavby, právnická osoba i fyzická osoba,
- organizační složka státu nebo státní organizace zřízená podle zvláštních předpisů u pozemku, stavby, bytu nebo samostatného nebytového prostoru ve vlastnictví státu,
- právnická osoba, které se právo trvalého užívání změnilo na výpůjčku, pokud by vypůjčitelem byla nezisková organizace,
- nájemce u pronajatých pozemků, jde-li o pozemky evidované v katastru nemovitostí zjednodušeným způsobem, spravované Pozemkovým fondem České republiky nebo Správnou státních hmotných rezerv, nebo převedené na Fond národního majetku ČR,
- uživatel v tom případě, že vlastník pozemku není znám, nebo u pozemků jejich hranice v terénu reálně vznikly po předání pozemků jako náhradních za původní pozemky sloučené.

V zákoně je také uveden výčet subjektů, jejichž pozemky a stavby jsou od daně osvobozeny.

Osvobození, která se týkají neziskových organizací jsou následující:

- pozemky a stavby ve vlastnictví státu, obce nebo kraje, a to té obce a kraje, na jejímž katastrálním území se nacházejí,
- pozemky, stavby, byty a samostatné nebytové prostory spravované Pozemkovým fondem ČR nebo převedené na Fond národního majetku ČR,
- pozemky a stavby ve vlastnictví církví a náboženských společností státem uznaných sloužící k vykonávání náboženských obřadů nebo k výkonu duchovní správy těchto církví a náboženských společností,
- pozemky a stavby ve vlastnictví sdružení občanů a obecně prospěšných společností,
- pozemky a stavby tvořící jeden funkční celek sloužící školám a školským zařízením, muzeím a galeriím, budou-li tato muzea a galerie vymezeny zvláštním předpisem, knihovnám, státním archivům, zdravotnickým zařízením, zařízením sociální péče, nadacím, památkové stavby a s nimi související pozemky, které jsou veřejně přístupné, stanovené vyhláškou Ministerstva financí ČR v dohodě s Ministerstvem kultury ČR,
- pozemky ve vlastnictví veřejných vysokých škol, které slouží k uskutečňování akreditovaných studijních programů,
- další v zákoně vyjmenované, pokud by byly ve vlastnictví organizací.

Neziskové organizace jsou založené za jiným účelem než je podnikání, a proto se stanou poplatníkem daně z nemovitosti teprve v případě, že pozemky a stavby pronajímají subjektům, které nejsou organizační složkou státu, obcí, krajem nebo příspěvkovou organizací, popř. tento majetek slouží k podnikání. Zákon ukládá daňovou povinnost výslovně jen v případě výkonu podnikatelské činnosti, což je pojem užší než činnost hospodářská, do které patří i vedlejší a doplňková činnost.

Nárok na osvobození se uplatňuje podáním daňového přiznání. Podléhá-li osvobození jen část stavby, zjistí se nárok na osvobození v poměru, v jaké je podlahová plocha nadzemní části podléhající osvobození k celkové podlahové ploše nadzemních částí stavby. (Růžičková, 2005)

6. Daň dědická, darovací a daň z převodu nemovitostí

Neziskové organizace by se ve vzácných případech mohly stát poplatníky daně dědické, darovací a daně z převodu nemovitostí. Od většiny těchto daní jsou ale nevýdělečné organizace osvobozeny. Toto osvobození je uvedeno v § 20 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a z převodu nemovitostí. Při rozsáhlém vymezení těchto osvobození v tomto zákoně není předpoklad, že by nezisková organizace vůbec některou z nich platila. Nárok na osvobození však musí uplatnit podáním daňového priznání, které se podává do 30 dní po uplynutí každého pololetí, přičemž do priznání se zahrne veškerý bezúplatně nabytý majetek.

Od daně dědické a daně darovací je osvobozeno bezúplatné nabytí majetku do vlastnictví České republiky územními samosprávnými celky a jimi zřízenými organizačními složkami a příspěvkovými organizacemi dobrovolnými svazky obcí.

Nadále je od uvedených daní osvobozeno bezúplatné nabytí majetku:

- určené na financování zařízení a humanitárních akcí v oblasti kultury, školství, vědy, výzkumu, vývoje a vzdělávání, zdravotnictví, sociální péče, ekologie, tělovýchovy, sportu, výchovy a ochrany dětí a mládeže, požární ochrany, pokud je majetek nabyt právnickými osobami, které byly zřízeny k zabezpečování těchto činností a které mají sídlo na zemi České republiky,
- státem registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi,
- obecně prospěšnými společnostmi a politickými stranami a politickými hnutími určené k výkonu jejich činnosti,
- nadacemi nebo nadačními fondy, osvobození se týká i majetku poskytnutého nadacemi nebo nadačními fondy v souladu s účelem a podmínkami stanovenými v nadační listině nebo ve statutu,
- právnickými osobami provozujícími školská a zdravotnická zařízení a zařízení na ochranu opuštěných nebo ohrožených zvířat,
- jako je např. příjem dotací, příspěvků a podpor ze státního rozpočtu, rozpočtu územních samosprávných celků, státních fondů a z obdobných veřejných rozpočtů ze zahraničí.

(Růžičková,2005)

Od daně z převodu nemovitosti jsou osvobozeny převody a přechody vlastnictví k nemovitostem v případě, že se tyto převody a přechody týkají rozdělování a slučování obcí nebo se jedná o změny jejich území. Osvobození od této daně je také v situaci, kdy jsou uskutečňovány převody do svazku obcí nebo ze svazku obcí a také převody vlastnictví k nemovitostem, které jsou ve vlastnictví České republiky, pokud právo hospodaření s tímto majetkem vykonávají ústřední orgány, státní fondy, okresní úřady nebo organizační složky a příspěvkově zřízené ústředními orgány.